

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 199 (3361) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Nagyvárad felszabadulásának emlékünnepe

A Társadalmi Egyesületek Nemzeti Együttműködése díszgyűlést tartott a városházán. A szónokok az áldozatkész helytállás kötelességét hangsúlyozták. A közönség lelkesen fogadalmat tett a nemzeti egység mellett

Nagyvárad, szept. 6. Ünnepi zászló-díszbe öltözött Nagyvárad a magyar honvédség bevonulásának évfordulóján, hasonlóan ahhoz, ahogyan három évvel ezelőtt, a visszatérés mámoros ujjongásának óráiban díszítette fel házait Szent László városának lakossága. Egyébként azonban mindennapi munkájának folytatásával ünnepelt a nép, csupán a városi és megyei hivatalokban volt szünet.

A városi tisztviselők dr. Soós István polgármester és dr. Gyapay László, a vármegyei tisztviselők pedig dr. Cziffra Kálmán főispán és dr. vitéz Nadányi János alispán vezetésével testületileg vettek részt katolikus és református há-

laadóistentiszteleteken.

A polgárorség volt vezetői délelőtt fél 11 órakor ünnepélyes keretek között koszorút helyeztek Józsa Lajos és Süke Lajos sírjaira, akik polgári kötelességük teljesítése közben estek el az uralomváltozás napjaiban.

Déli 12 órai kezdettel a magyar társadalmi egyesületek szövetségének rendezésében nagyszabású, felemelő ünnepség volt a városháza közgyűlési termében. Az ünnepi díszbe öltöztetett teremben megjelentek a katonai, egyházi és polgári hatóságok képviselői, a társadalmi egyesületek kiküldöttei és a különböző intézmények és testületek vezetői.

nui, amelynek ilyen sűrű összehalmozását hiába keresnők az emberiség multjában.

Ilyen korból három év nagyon nagy idő, az események halmozódása nagyobb távolságra tolja a mult eseményeit, a tapasztalatok sokasága hamarabb eljutat ahhoz a történelmi távlatához, ahonnan a szemlélt esemény képe a mult és jövő összefüggésében, mint az események láncolatának egyik tagja tűnik elénk. Ha mindezt világos szemel áttekintjük, a felszabadulás ujjongó öröme mellett egy másik érzés is elhatárolódik lelkünkben. Egy érzés, mely fenségével majdnem az égbe emel, de súlyával a porba sújt. Ez az érzés a szeretet mellett a legnemesebb emberi érzés. Ez az érzés: a felelősség. Mindenki, minden tettéért felelős és ha helyzete, anyagi ereje vagy szellemi képessége olyan, hogy mások elhatározására is befolyást gyakorolhat, akkor a felelőssége fokozott és többszörös. A felelősség-érzet egy pillanatra sem hagyhatja el az embert, mert minden cselekedetének következményeit előre meg kell fontolnia. Aki felelősségérzet nélkül cselekszik, azt lelkiismeretlen embernek nevezjük, de nevezhetjük bohémnak, szószátyárnak, nagyzólonak, népbolondítóknak, krakélernek, vagy összefoglalva: felelőtlen elemnek.

A felelőtlen elemek között vannak jöhízművek, akik meggyőződésből cselekszenek, de meggyőződésük alapja téves látáson vagy rövidlátáson alapszik. Ha ilyenek vezetőszerpehez jutnak, ezek dönthetnek vezetőségbe egész nemzeteket. Ha a mai idők szükségszerű komolyságával tekintünk vissza a három év előtti ünnepnapra, feltámad bennünk

a kérdés: miért kellett elveszitenünk azt, amit akkor visszanyertünk? Ez a kérdés visszavezet minket további huszonkét évvel, sőt még egy-két évtizeddel.

1940 szeptember 6-án át megláthatjuk az 1918-as eseményeket is. Látnak egy gyönyörű tölgyfát, mely egyszerre minden látható ok nélkül eldőlt, mert belsejét összerágta a féreg. Látnak egy ösezeroskadó palotát, mert alapját elmosta az alattomos vízár. Látnak egy győzedelmes hadsereget, mely határainktól mindenütt nagy távolságra elűzte az ellenséget s akkor eldobja a fegyvert, veszni hagy mindent, főleg a becsületet és hazáját, mert az ellenség ügyünkkel hamis és a magyar lélektől teljesen idegen elvek és tanok terjesztésével és idegen elemek segítségével annyira megfertőzték a nemzet jelentékeny részét, hogy az ország megérte ezeréves multjának legszomorúbb időszakát, amikor a magyar katona tisztjei ellen fellázadt és a társadalom vezetőivé az ország söpredékét tette. (Ugy van! a közönség soráiban.)

Nem a söpredékét vonjuk felelőségre, nem is az idegen propaganda bérencit, ők természetük szerint felelősségérzettel nem bírhatnak. De felelősé tesznek azokat a közvetítőket, akik az ország hívatott vezetőit eltávolították és a kezükbe került hatalmat a söpredék kezére játszották. Hogy az így vezetett ország azután a saját határait nevétségesen gyenge ellenséggel szemben sem tudta megvédeni, azon nem csodálkoznak az, aki ezt a szomorú időt átélte.

„Az őszi nap ragyogásánál csak lelkünk öröme volt ragyogóbb...”

Az ünnepség a Magyar Hírszék hangjaival kezdődött, amelyet Soós András vezetésével énekelt el a városi tisztviselők énekkara. Majd Schriffert Béla, a társadalmi egyesületek szövetségének elnöke mondott megnyitó beszédet.

— Három évvel ezelőtt, — mondotta — 1940 szeptember 6-án, a gyönyörű őszi nap ragyogásánál csak a lelkünkben élő öröm volt ragyogóbb. Azt hittük, káprázatos álmot álmodunk, amikor a Szent László-terem láthatunk a magyar honvédeket és azok élén nagyméltóságú Kormányzó Urunkat.

Az egybegyűltek e szavakra hosszantartó éljenzéssel ünnepelték Magyarország kormányzóját.

— Ez az emlékezés — folytatta a szónok — hálával és köszönettel tölti meg lelkünket a honvédség legfőbb Hadura iránt. De az elmúlt három év alatt más, új érzések is érlelődtek meg lelkünkben. A bevonuláskor csak arra gondoltunk, hogy a visszatérés a Gondviselésnek boldogító, nagyszerű ajándéka. De azóta megtudtuk, hogy ez a történelmi esemény nagy, szent és elhárítatlan kötelességeket ró reánk.

— Mindannyian tudjuk, hogy válságos időkben élünk, amelyekben legnagyobb értékeink, a hit és a haza forognak kockán. Nincs az a nagy áldozat, amelyet ezekért az értékekért meghozni ne volna kötelességünk. Mégis azt kell éveznünk, mintha a minden körülmények közötti helytállás kötelességének érzete kissé megingott volna bennünk. Még mindig a régi életszínvonal fenntartásának gondja foglalkoztat minket, még mindig igen gyakran saját érdekeinket tartjuk szem előtt, ami pedig nem vezethet minket a nagy cél elérésére.

— Az emlékezés e nagy ünnepén nyuljunk le lelkünk mélyére és hozzuk fel onnan az áldozathozás szent elhatározását, hozzuk fel azt a hitet és reményt, hogy a most folyó világesemények meghozzák nekünk a békés, a boldog magyar jövőt. Az áldozathozás e nagy elhatározásának hangsúlyozásával és a magyar jövőbe vetett hittel nyitom meg az ünnepséget.

A megnyitó beszéd után Köteles István levante nagy hatással szavaltta el Sajó Sándor „Hit” című költeményét.

Dr Krüger Jenő kormányfőtanácsos beszéde a jövő iránti felelőségről

Sorrendben következett az ünnepi beszéd, melyet dr. Krüger Jenő ügyvéd-kamarai elnök adott elő. A beszéd lényegesebb részei a következők voltak: — Az évfordulók megünneplése nagyon tanulságos. Minden évforduló egy-egy évvel nagyobb távolsághól idézi vissza a mult eseményeit. A mult, amire visszagonfolunk: ugyanaz. — mégis mindig másképp látjuk azt, mert a mult nem változott ugyan, de megváltozott a szemlélet módja. Azt hinné az ember, hogy

az eltelt idő növekedésével a mult képe elhomályosul. — pedig ellenkezőleg: a kép mindig világosabb lesz, mert ami elhomályosodik, az a mellékes és annál élesebben rajzolódik ki a lényeg.

Mi is évfordulót ünnepelni jöttünk össze a mai napon. Ünnepljük 1940 szeptember 6-át, Nagyvárad felszabadulása napját. (Taps.) Az eltelt három év a világ legnagyobb, legszörnyűbb háborújának volt az ideje. Olyan világtörténelmi eseményeknek voltunk és vagyunk ta-

Az ünneplők és akik nem ünnepelnek velünk

A szónok aztán így folytatta:

— Ha visszaidézzük lelkj szemünk elé az 1940 szeptember 6-iki ünnepnapot s újra körülnézünk ujjongó társaink között, érdekes megfigyelést tehetünk. Ezrével látunk ünneplő ruhában, felvirágozva olyanokat, akiket a román megszállás alatt alig láthatunk az utcákon, akik félrevonulva s többnyire félretaszítva éltek szűkös életüket, akik csak maguknak, csak befelé éltek. Ezek voltak az igazi felszabadultak, mert a sötétségből a világosságba, a szabad levegőre jutottak. Látnak azután azokat, akik a magyarságnak eddig is a nyilvánosság előtt harcosai voltak s akik küzdelmeik eredményes végét ünnepeleik. Nem látnak azonban azokat, akik a megelőző két évtized számtalan ünnepélyen, felvonulásain Nagyvárad népének szerepét játszották. Nem vettek részt ezek

az ünnepségen, hanem házakba elvonultak. Ezzel szembe sincs őket ezért megérteni, vagy a legcskélyebb szemrehányással illetni. Hivatalos képviselők lojalisan betöltötték az ünnepélyen nekik jutott megtisztelő szerepet, az egyes polgárok visszavonulása pedig nagyon is érthető érzelmi alapon történt. Maga a tény azonban, hogy ebben a tulnyomó részben magyar városban is több ezer ember él, aki érzése szerint velünk nem ünnepel, megfontolásra és tanulságok levonására készlet. (Ugy van! — a közönség soráiban.)

A három év előtti ünnep-ö, száma azonban meg is szaporodott, mert az államhatalom megbízásából vagy egyéni elhatározással azóta sokan jöttek ide, hogy az ország egységét kidomborítsák és visszacsatolt részekben az állam kereteiben való beilleszkedését elősegítsék. Ez az asszimiláció folya-

mat is olyan tény, amely tanulságokkal szolgálhat.

Ime hányféleképp tűnik fel előttünk, miáltal 1940 szeptember 6-ra gondolkunk. Tapasztalatokban gazdagon a multakból nyert tanulságok birtokában, higgadtan és elfogulatlanul kell tudatára jutnunk mai helyzetünknek, mostani és jövőbeli kötelességeinknek, hogy a jövő ne legyen bizonytalan számunkra, hogy biztosan haladjunk előre, ne kövessünk el olyan hibákat, amelyek a multban veszítünket okozták.

Magyarország a multban mindig a pártok és partoskodások országa volt.

Ez volt az átkunk. A legválságosabb pillanatokban az ország teljes ereje nem volt kifejtendő, mert sokan félrevonultak s már ezzel is az ellenségnek használtak, de sokan azért, mert maguk vezetői nem lehettek, az ellenfélhez pártoltak. Így következett be Mohács és a proletárdiktatura, így ítélte Trianon az akkor erőtlent, fejletlen és közveszélyes ragályos betegséggel megfertőzött Magyarországot olyan államok között való feldarabolásra, amelyek a rendnek és szervezethez mégis némi látszatot tudtak felmutatni.

Az ellenséges rádiók rossz befolyása

A szónok még így folytatta:

— Legnagyobb ellenségei hazánknak mi magunk lehetünk. Ha idegen becsmérel és kritizál minket, annak értékét mindenki eleve leszállítja, de ha magunk rontjuk a hitelünket, azt természetesen mindenki készpénznek veszi. Legtöbbet árt az, aki a magyar egységet igyekszik megbontani. Erre ellenségeink részéről számos törekvést tapasztalhatunk legfőbb fegyverünk a rádió. Csodálatosan nagy megbecsülésben részesült ma a magyar közvélemény. Ugyan ki hitte volna pár év e. tti, hogy a világ legnagyobb nemzetei az angolok, amerikaiak, oroszok, napjában többször is magyar nyelven fognak közvetíteni híreket, előadásokat. Azonfelül számos helyről kapunk a rádió útján híreket és tanácsokat magyar nyelven, a leadási hely megjelölése nélkül. Bizony nem a népszerűségünknek köszönhetjük ezt a nagy megbecsülést. Nem is megbecsülés az, hanem lebecsülés, mert a magyar nép egy részének alacsony intelligenciájára, bárgyu hisztikénységére számít, vezetőink és szövetségeseink ellen uszít és a magyar egységet akarja megbontani, hogy annál könnyebben elbánnasson velünk. (Ugy van! a közönség sorában.)

Minden állampolgárnak vannak kötelességei, amelyek kívülről könnyebben befolyásolhatók és ezért az államrend megbontása céljából könnyebben felhasználhatók. Ezek azok a rétegek, amelyeknek márm evannak bizonyos külföldi vagy nemzetközi kapcsolataik s ezen kapcsolatok révén destruktív irányzattal is megközelíthetők. Csak a vak nem látja, mi történik máris ezen a téren. Hogyan változik meg napról napra egyes sajtóorgánumok hangja,

hogyan törekveszenek a felszínre olyanok, akik a vezetésre eddig is a legméltatlanabbnak bizonyultak; hogyan kezdenek újraéledni a multban legveszedelmesebbeknek bizonyuló szervezők.

Az államhatalomnak ezek ellen a destruktív törekvések és mozgalmak ellen teljes erejével és előrelátással kell védekeznie, de védekeznie kell minden egyes magyarnak is. Nem mindenki képes azonban felismerni a báránybőrbe bújó farkast s nem mindenki tudja az igazságot a körmondfont hazugságtól megkülönböztetni. A magyar ember tehát csak úgy védekezhet biztonságga a hitvány kerítőmunkával szemben, ha mereven viszszaütözi mindent, amivel nem nyíltan, hanem kerülő úton akarják megközelíteni s mindent, amit ellentétesnek érez a magyar hittel és becsülettel. (Ugy van! — a közönség sorában.)

Veszdelmes törekvések indultak a munkásosztálynak a nemzet testétől való elválasztása céljából. Nemrég a munkásság vezetői idegen elemek voltak akik a munkásság szociális helyzetének javítását használták cégerül arra, hogy egy erős és értékes társadalmi osztályt a nemzet ellen fordítsanak. Nagy sikert értek el: Trianont. Most újra szervezkedni igyekeznek. Azóta a munkásság szociális helyzete lényegesen megváltozott, a legegyszerűbb nap-számos többet keres, mint a szellemi munkát végző kisebb tisztviselő s a szakmunkás egészen fiatalon elérheti a táblabírói fizetést. Ezt a kellőképpen tisztelt és meg is becsült társadalmi osztályt ma a nemzet ellen bűjtogatni csak nyilvánvaló ellenséges szándékkal lehet. (Nagy taps és helyeslés a közönség sorában.)

A partoskodás megszüntetése, jószág a nem magyar lakosok iránt és a jövő útja

A beszéd további során a szónok a pártpropagandák káros voltára utalt. Hivatkozott a megszállás ideje alatti Magyar Párt nemzetegységi szerepére. Utalt arra, hogy ennek a nemzetegységi szervezetnek a folytatása az Erdélyi Párt, és ma sem politikai párt, hanem a visszacsatolt magyarság egysége, pártokon felüli szervezete, s az erdélyi kérdésekben a nemzet mindenkor vezetőinek hűségét anácsadója. (Éljenek a közönség sorában.) A szónok ezután kérve-kérte azokat, akik ma másodrendű kérdések alapján pártokat toboroznak: hagyják nyugton ezt a területet, mert ha itt nyereséget könyvelnek el, ez olyan nyereség, mint a várfalról kiszedett kövek. (Taps a közönség sorában.)

Ezután a szónok így folytatta:

— Nekünk az itteni nem magyarokkal együtt kell élnünk és tartós együttélés csak békeességben emberi

élet. Egymillió ember-lelkivilága nem közömbös a magyar államra. Mi tudjuk, mi az elnyomottság érzése s nem akarjuk azt az érzést a magunk lelkéből másokéba áthelyezni. Belső ellenségekkel nem szabad magunkat gyengíteniünk. Erőseknek kell lennünk és jóknak. Erőseknek azokkal szemben, akik javíthatatlanok és jóknek azokkal szemben, akiket meg akarunk javítani. A jószág nem más, mint igazságosság. Ha a kisebbségi állampolgár teljes jogbiztonságot érez, ha a hatóságok részéről épp olyan támogatásban részesül, mint a magyarok, ha származásáért hátrányt nem kell éreznie, ha anyanyelvének használatában, nemzeti kulturájának ápolásában nem akadályoztatik, ha konstruktív államelméletben mint teljes jogú állampolgár beilleszkedhetik, akkor nem fogja magát kevesebbnek érezni, mint magyar testvére s idővel ki fog fejlődni benne a testvéri

ézés is. (Ugy van! — a közönség sorában.)

— Ehhez persze idő kell, mégpedig békés idő. Addig is azonban nekünk az említett úton kell haladnunk, de emellett figyelemmel kell lennünk azokra a zavaró körülményekre, amelyek a megbékélésnek ma még útjában állnak. Ezek elhárítása nagy politikai bölcsességet és tapintatot igényel s a háború befejezése előtt ki-elégítő megoldás nem is remélhető. Ha azonban a békés megoldás ideje elérkezik, ennek végrehajtására mi leszünk hivatva, akik ismerjük őket, értjük nyelvüket, megértjük a lelküket is s akikben ők is megbízhatnak, mint multbeli becsületes ellenfeleinkben.

— A mult a miénk, de a jövő Isten kezében van. Isten nem hagyott el minket a megszállás alatt, mert mi sem hagytuk el Őt, szolgáltuk és dicsoítottuk a legjobb felekezeti egyetértésben. Isten után pedig jövőnk a honvédségünk kezébe van letéve (Taps.) Az a dicső hadsereg, mely 1940 szeptember 6-án legkegyelmesebb Kormányzó urunk személyes vezetésével Nagyvárad utcáira, ide a Szent László-térre, ez elé a városháza elé bevonult, kezében tartja az egész ország jövőnd sorát. (Lelkes éljenzés.) Ez a hadsereg azonban nem tőlünk különálló hatalom: a hadsereg mi-belőlünk származik. A gyermek pedig olyan, mint az ország, olyan mint a szülője, a hadsereg. Ahogyan mi neveljük a fiainkat, olyanok lesznek a katonáink, ami testükből való a fegyverfogó kéz, a bátor szív s a mi lelkükből való a hősi lélek. Ha pedig remegő kezű, szorongó szívű, gyenge-lelkű fiakat küldünk a zászló alá, akkor elveszett az ország, elvesztünk mindannyian. De elvesztünk akkor is, ha hős fiainkat a harcra

Mozik műsora:

APOLLÓ: Fértiltség.
BELVAROSI: Tavaszj szonáta.
KORONA: A titokzatos grófnő.
CASINO: Alfa Tau.

küldjük ugyan, de mi itthonmaradtak méltatlanokká válunk az ő áldozataikhoz; ha mi itthon egyenetlenkedünk, partoskodunk, magunk közé engedjük a fiaink által hőiesen viszszavert ellenséget és eltűrjük, hogy a hősi vérrel védett várat erkölcsi pestis pusztítsa el.

— Ha azonban mi is katonás fegyverben, odaadó munkában és állandó feszült készenlétben teljesítjük kötelességeinket, ha mindenikünk magyar becsülettel megállja a helyét, akkor nem kell félnünk a jövőtől, akkor velünk lesz Isten és ad még nekünk sok olyan felejthetetlen szép ünnepnapot, mint 1940 szeptember 6-a volt. Ugy legyen! (Hosszantartó lelkes éljenzés a közönség sorában.)

Dr. Krüger Jenő gyönyörű beszéde után László István munkás szavazata következett, majd dr. Schriffert Béla elnök a díszgyűlést berekesztette.

A Himnusz elénekzése után a nagy számú közönség a Szent László-terea gyülekezett, ahol az Országzászló elé dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag vezetésével felvonultak a magyar ruhás hölgyek, a frontharcosok képviselőiben Vitan Zoltán vezető tiszt, Soltész Albert, a nagyváradi nemzetvédelmi csoport elnöke, dr. Paál Árpád, Kortsáros László és Árvay Árpád országgyűlési képviselők, továbbá a leventék egy díszszakasza. Dr. Medvigy Ferenc Nagyvárad egységes társadalmának hatalmas piros székfűkoszorúját helyezte el az emlékszólop talapzatán, majd a leventék dísz-elvonulásával az ünnepély véget ért.

Gazdanapot rendezett Hegyköztótfaluban az EMGE

Nagyvárad, szept. 6. Vasárnap, szeptember 5-én, Hegyköztótfaluban gazdanapot rendezett az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület, amely állatdíjazással volt egybekötve. Az EMGE részéről jelen volt vitéz Szász István központi ügyvezető alelnök és Koppány Rezső, az EMGE nagyváradi kirendeltségének vezetője. A vármegyei felügyelőséget dr. Lakatos Tihor gazdasági felügyelő képviselte s megjelent még Barcsák János debreceni állattenyésztésügyi főellenőr. A gazdanapon több száz gazda vett részt Hegyköztótfaluból és a vármegye községeiből.

A község végén felállított diadalkapu előtt Nyerki János gazdaköri elnök a falu népével és rezes bandával fogadta a vendégeket, akik innen a római katolikus templomba vonultak, ahol az istentisztelet meghallgatásával kezdték meg a gazdanapot.

Utána gazdaggyűlés volt, melyet Nyerki János gazdaköri elnök nyitott meg. A megnyitó beszéd után vitéz Szász István ügyvezető alelnök tartott előadást a magyar gazdáknak a kivételes háborús viszonyok közötti kötelességeiről. Majd Bodnár Sándor országgyűlési képviselő mondott buzdító beszédet, összetartásra és áldozatkészségre hívta fel a falu gazdáit és kiemelve azoknak ismert, hazafias szellemű munkásságát. Azután Barcsák János főellenőr tartott előadást a származás-tenyésztés jelentőségéről

és a korszerű szarvasmarhatenyésztés előnyeiről.

Az előadás elhangzása után udvarszemle volt, amelynek során a község kiegészítő bemutatták gyönyörű, rendezett, tiszta udvaraikat.

Az udvarszemle után egyfajta közeledőre gyűltek a résztvevők, majd pedig délután állatbemutató következett, amelyen az EMGE által kiosztott akciókancékat vezették elő, valamint a Bihar megyei Állattenyésztő Egyesület által kiosztott 46 darab törzskönyvezett magyar piros-farka úszóket mutatják be a gazdák, akik között három első és három második díjat osztott ki az EMGE vezetősége.

A gazdanap szépen sikerült műsoros előadással fejeződött be.

SZONDI JÁNOS BUCSUJA MEZŐBIKÁSTÓL. Nagyvárad, szept. 6. Szondi János községi jegyzőt Erköhölkútra neveztek ki jegyzőnek. Az érdekes jegyző vasárnap búcsúzott el volt községétől, ahol nehéz körülmények között végezte munkáját. Sok munkát jelent számára az a körülmény, hogy Mezőbikács határmenti község és község földjének jelentékeny része áttek megállt területre. Szondi János igyekezett mindenkinek az ügyét felkarolni s ezért nagy sajnálattal búcsúztak tőle Utódja Karácson Béla körösjei körjegyző lett.

Súlyos veszteségeket okoznak a német-olasz erők a Délolaszországba betört angolszász csapatoknak

Német gyorsbombázók eredményesen támadták az újabb partraszállási vállalkozásokat. Keleten tovább tartanak a kemény elhárító harcok

Berlin. (MTL) A Nemzetközi Tájközlő jelentései Kalabriából: Szombaton Dél-Kalabriában Bagnaronai, Reggio-tól északkeletre heves harcokra került sor kisebb német egységek és egy angol harcoscsoport között, amely megkísérelte a német utóvédok elvágását. A britek közben olyan súlyos veszteségeket szenvedtek, hogy kénytelenek voltak elállni szándékuktól és beásták magukat. Ettől északra Palmi vidékén egy gyalogezredet tettek partra. Német gyorsbombázók alacsony szálva eredményes támadást hajtottak végre az új partraszállási vállalkozás ellen és egy angol cirkálót több ízben eltaláltak. Reggio-tól délkeletre nagyobb angol erők olasz ejtőernyős kötelékkel állanak harcban. Az előzőnap csapatokra nyilván itt is oly nagy veszteséggel jártak a harcok, hogy már emberben és fegyverben erős fölényben voltak, a legutóbbi 24 órában nem tudtak további teret nyerni. A kalabriai félsziget déli csücskén ezidőig két gyalog és egy páncélos hadosztály szállott partra. Ejtőernyős csapatokat és légi úton szállított kötelékeket az angolok eddig nem alkalmazták.

Többször eltaláltak a német bombázók egy angol cirkálót

Berlin. (MTL) A Német Távirati Irodának jelentik a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnok-sága közli: A keleti arcvonal déli és középső szakaszán az elhárító harcok szombaton is egész nap tartottak. A Donec medencében Charkovtól nyugatra és Szevszknél kemény harcokban erős ellenséges támadásokat vertünk vissza. Az ellenség Kirovtól nyugatra és Bjelitől délnyugatra megismételte eredménytelen áttörési kísérleteit. Ennek során az ellenség rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett. A Finn tengeröbölben a parti ütvek elsüllyesztettek egy bolsevista aknakereső hajót, egyet pedig súlyosan megrongáltak. Könnyű német tengerészeti haderők ezen a tengerészen szombaton négy bolsevista bombavető repülőgépet lőttek le.

A kalabriai félszigeten partraszállott angol erők a szombati napon hídfőiket csak jelentéktelenül tudták kiszélesíteni, jóllehet csak gyenge

német és olasz erőkkel állanak szemben. A német és olasz légi erők támadták az ellenség kibajozását és a támadások során német repülőket eltaláltak egy cirkálót.

Ismét érzékeny veszteségeket szenvedett a megszállt nyugati területek lakossága

A megszállt nyugati területek ellen intézett ellenséges légitámadás során a polgári lakosság érzékeny veszteségeket szenvedett és épületekben is károk keletkeztek. Öt ellenséges repülőgépet lelőttünk. A haditengerészet biztosító erői vasárnapra virradó éjszaka a Csatorna francia partjai előtt négy angol gyorshajót megsemmisítettek, egyet pedig felgyújtottak.

Róma. (MTL) A Stefani jelentései: Az olasz fegyveres erők főhadiszállásának 1198. számú közleménye: A kalabriai arcvonalon erős légikötelékek védelme mellett az ellenség fo-

kozta a csapatok és páncélszékcsapások partraszállítását és néhány község elfoglalása után mélyebben behatolt a part mögötti területre. A védelemi csapatok a Palmi és Bagnara közötti

Angol repülőgépek és vízi járművek eredménytelen vállalkozásai

Berlin. (MTL) Az Interinf jelentései: Szeptember 4-ére virradó éjszaka angol parti járművek közelítették meg Quesant szigetét. A kisebb járművekből álló gyengébb kötelékeket a német parti tüzértség ágyutüz alá vette és vállalkozása végrehajtása előtt visszafordulásra kényszerítette.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelentései: 30 repülőgép és 4 kétmotoros romboló vasárnap reggel 7 órakor mintegy 40 méter magasságból géppuskával tüzelt és sok bombával megtámadott egy holland kikötőt, amelyben kereskedelmi hajók tartózkodtak. A

műtön az első partraszállító angol osztagot visszazoritották a tengerbe, úgyhogy kénytelenek voltak visszavonulni. Bagnarától keletre az elchegységben heves harcok folynak. Olasz és német vadászok támadják a partraszállító járműveket és osztagokat. Egy cirkálót súlyos bombatalálat ért. — Több kisebb hajó elsüllyedt. Az ellenség légitámadásokat intézett Nápoly, Brindisi és Taranto, valamint Terracina ellen, ahol a város központját bombázták. A kár súlyos, az áldozatok száma nagy. Öt ellenséges gépet lelőttünk.

kis hajók elhárító tüzérése megakadályozta a támadókat abban, hogy célzó dobják le bombáikat és így a járművek egyike sem szenvedett komolyabb kárt és a kikötő sem rongálódott meg. Ezzel szemben az egyik bomba teletalálattal elsüllyesztett egy holland teher szállító bárkát, amely a kikötőn kívül horgonyzott. Az elhárító tüzelés előtt egy kétmotoros repülőgépet és egy Spefire gépet. Ezen a gépen tartózkodott a brit repülőkötelék vezetője is. A gép pilótája is fogságba került. A német járművek közül egy sem veszett el.

A Vatikán pénzügyi és gazdasági ügyeinek elintézésére utazott Washingtonba Galeazzi mérnök

Washington még mindig nem mondott le a Roosevelt-Churchill-Stalin találkozó tervéről

Genf. (MTL) A Német TI jelentései: Az Egyesült Államok külügyminisztériuma közölte, hogy a Vatikán amerikai vízumot kért Galeazzi részére washingtoni beutazás céljára. A nemzeti katolikus jóléti bizottság tájékoztató hivatala közli, hogy Vatikánból érkező hírek szerint Galeazzi utazásának célja a Vatikán pénzügyi és hivatalos ügyeinek elintézése.

Lisszabon. (MTL) A Német TI jelentései: Washingtoni jelentés szerint Churchill szombaton a washingtoni ausztráliai nagykövettel tárgyalt az angol és ausztráliai csapatoknak a Japán elleni háborúban való részvételéről.

Lisszabon. (MTL) A Német jelentései: Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint a szovjet részvételével olyan bizottság felállítását tervezik, melynek feladata a földközi-tengeri hadműveletekkel kapcsolatban álló

kérdések tárgyalása. Megállapodtak az amerikai, angol és szovjet külügyminiszterek közös értekezletében is. Az értekezlet részleteit most dolgozzák ki. Illetékes washingtoni körök még mindig a Roosevelt-Churchill-Stalin találkozó létrehozásának ügyével foglalkoznak és remélik, hogy

legalább Churchillnek módjában lesz Stalinnal megbeszélést folytatni. Rámutatnak arra, hogy Stalint már több ízben meghívták, így elsősorban a casablancai értekezletre. Stalint azonban éppen úgy, mint Rooseveltet hivatali elfoglaltsága megakadályozza abban, hogy elhagyja országát.

„Portugália semlegessége nem független a tértől és időtől“

Lisszabon. (MTL) A Német TI jelentései: Portugália mai semlegességét a Dario de Noticias című lap főszerkesztője a lapban újból meghatározza. Portugália semlegessége nem független a tértől és időtől — írja. — Ez a semlegesség kezdetül fogva Portugália nemzetközi kötelezettségeinek keretén belül áll fenn. Számításba kell venni az Angliával való szövet-

séget, úgyszintén a nemzet létérdekeinek megővését. A semlegességet szellemileg és anyagilag fel kell vértetni, hogy fenntartható legyen. Portugália véderejét felfegyverzi. Az ország védelméhez hozzátartozik az álhírek terjesztői és az idegháború elleni védekezés is.

S Z I G L I G E T I S Z I N H A Z

GÖNDÖR közkedvelt TIP-TOP

Szerdán, szombaton, vasárnap két előadás

A mecnívó előadás óriási sikerű aratott teljes műsorával

16 itt még nem látott világitrakció!

Jegyelővétel: Délután 10—11-ig és délután 4—6 óráig. — Telefonrendelés — Telefon 25 30

Figyelem! Az előadások pontosan d. u. 8 óráig, este 8 óráig kezdődnek!

Erősebb szovjet csapatrészek partraszállást kíséreltek meg a Finn-öböl keleti részén

Vállalkozásuk súlyos veszteségekkel megghiúsult. Ausztráliai csapatok szálltak partra Uj-Guineában

Berlin. (MTL) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angolszászhatalmak déli hadjárataival egyidőben a szovjet is folytatja általános támadását. Ebben a küzdelemben a szovjet sokkal több vért veszt, mint eddig valaha a háborúban. Ezzel a németek számára egyedülálló lehetőséget nyújt, hogy a távolsággal és térrel szövethetve, a szovjet ember- és anyagtömegét elhárítás közben annyira meggyengítsék, ahogyan támadással nem is gondolhatnák.

A *Völkischer Beobachter* „A keleti elhárító csata” című cikkében így foglalja össze a keleti német hadseregek előfeltételét: Eszerint keleten három ellenséggel kell küzdeni: a hatalmas térséggel, az embertömeggel és az anyagtömeggel. Az első már kikapcsolódott. Az elhárításra berendezkedett német csapatoknak ugyanis szövetségese lett a tér. A harcbanálló embertömegek aránya 1:15 volt a szovjet javára, közben azonban az is kiderült, hogy a német katonák ezzel a túlsúllyal szemben is megállja a helyét. A jelenleg folyó általános támadás nagyon sok véres áldozatot követelt és a szovjetvezetőség alig 16 éves katonákkal sem tudja már

pótolni a hiányokat. A szovjet főlényét hadianyagban ugyancsak kiegyenlítették a német sikerek, amit a lelőtt szovjetpáncélosok és repülők hallatlan adatai igazolnak.

A legjobb fegyverek és a legjobb géppuskák, páncélosok, rohamágyúk és páncélos vadászok a németeké. Döntő szerepet játszik a harcban a német tüzérség segédfegyvereivel, a gyalogsági ágyúk és a gránátvető fegyvereknek sokkal nagyobb a hatóerejük a védekezésben, mint a támadásban. A szovjet tervezett támadása sok esetben omlottak össze, már a kezdet kezdetén, mert a német tüzereknek sikerült elpusztítaniuk az összegyűlekezett embertömegeket. Annak, aki győzni akar, legfontosabb teendője, hogy lőtorja az ellenség erejét. Akkor már lényegében közömbös, hogy hol morzsolja össze a vele szemben álló erőket. Győzelemre akkor számíthatunk, ha a harcban, mint eddig is, kinosan faterkoskodunk erőnkkel a hadiipari termelésünket továbbra is a legkövetkezőbb fokra emeljük, ezóval a teljes háborút a végső következményéig megvalósítjuk.

megakadályozza az orosz arcvonalra való küldésüket, amikor a szovjet két hónap óta a háború legnagyobb hadműveletét folytatja a németek ellen.

Ez lenne az az ok — írja a lap — ami miatt a szövetségeseink — az olasz liberális pártoknak a fasizmus bukása előtt — kifejezett ígéretük ellenére sem felttek lehetővé Olaszországnak a becsületlen fegyverletételt, hanem feltétel nélküli megadását követelték.

A lap megjegyzi, hogy Calabria déli részének egy olyan ellenség elleni védelme, amely uralja a tengert és a levegőt, nagy nehézségekbe ütközik.

A szicíliai hadjárat során láttuk — írja — hogy az ellenség ura volt a tengernek és levegőnek, nem kell tehát túlságosan nagy ábrándokat fűzni a mai ellenállási lehetőségekhez sem, hacsak arra gondolunk, amit eddig kiállottunk és elszenvedtünk, különösen a hadianyagvesztés tekintetében Tunéziában és a tengeri hadműveletek során. Délcalabriában a vasutvonal mindenütt a partvidéket követi és ki van téve az ellenség támadásának, amely bizonyára már meg is szakította a vasutvonalakat. Arra kell tehát számítanunk, hogy a mi első védelmi vonalunkat a Policastroi és Tarantói öböl között szervezzük meg. Mennél inkább kabbra hatol a tengerparti szakaszon az ellenség, annál jobban érzi majd a tarantói támaszpont fenyegetését és annál kevésbé valószínűek részéről a tengeri támadások. Nem tükölköjünk a pillanat súlyosságát. Bátran ellen kell állani a becsületért és az egyetlen igaz kincsért, amely számunkra megmaradt, a jövőbe vetett hitért és reményért.

A mezőgazdaság háborús kérdéseit beszélték meg a gazdák választmányi ülésén

Nagyvárad, szept. 6. A biharmegyei EMGE kirendeltség a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarával és Biharmegyei Gazdasági Eggyellett karöltve ma délelőtt a vármegyeháza közgyűlési termében Markovits Kálmán elnöklésével tartotta meg rendes havi választmányi ülését.

A választmány tagjai a szarvasmarha igénybevétel tárgyában kérték, hogy az igénybevétel az egész megye területén az Erdélyi Gazdák Állattenyésztő Szövetsége eszközölje, mert erre a szövetség az EMGE-nek módjában áll nyomást gyakorolni, hogy az igénybevételt szigorúan az előírás szerint, a gazdák érdekeinek szem előtt tartásával hajtsa végre.

Az értekezleten Koppány Rezső, az EMGE nagyvárad kirendeltségének vezetője ismertette az őszi vetőmagbeszerzésre és a gazdák vasellátására vonatkozó intézkedéseket, ugyancsak a kereskedelmi kamarával ez utóbbi ügyben eddig lefolytatott tárgyalásokat s az elért eredményeket is.

Az előadók ismertették ezután az abroncskiutalás és a hordókiutalás, valamint a béresek munkásruhával való ellátásának ügyét és a szirbeszolgáltatás csökkentésére vonatkozó kérést.

A választmányi ülésen ezenkívül számos, a gazdákat a háborús viszonyok között különösen érintő kérdést beszéltek meg.

Churchill beszédet mond a washingtoni rádióban

Berlinből jelenti: (MTI) Az Interinf jelenti: Hétfőn reggel 4 órakor erősebb szovjet csapatrészek hajtottak végre partraszállókísérletet a Finn-öböl keleti részén, Luga-öböl keleti partján Ruosinál. A kísérlet az ellenség súlyos veszteségével megghiúsult, elsősorban a német haditengerészet partj őrjáratának beavatkozása következtében.

Washingtonból jelenti: (B. T.) Uj-Guineában szombati este hadihajók védelmében ausztráliai csapatok szálltak ki.

Zürichi jelentés szerint Washingtonban hivatalosan megerősítik azt a hírt, hogy Churchill ma este Washingtonban beszél a rádióban. Hír szerint nagy politikai jelentőségű beszéd lesz. Azt hiszik, hogy az olasz kérdéssel és a feltétel nélküli megadás követelésének magyarozatával is foglalkozik.

Berlinből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Szeptember 6-ra virradó éjszaka a brit megfélemlítő támadás súlyosan megrongálta Mannheim és Ludwigshafen városát. Az ellenség nagytömegű robbanó és fosztoros bombát dobott a város sűrűlakott részeire. A német légvédelem jelentős számú elcsúszott bombavetőt tett tönkre. A német légvédelem 21 angol négymotoros bombázót pusztított el.

Tengely részről eddig csak gyenge biztosító alakulatok vettek részt a calabriai harcokban

Berlinből jelenti: (B. T.) A német híradások szerint Calabriában eddig nem került sor nagyobb harcok eredményekre. Ugy látszik, hogy egyelőre nem szálltak partra nagyobb angol csapatok. A tengely részéről eddig gyenge biztosító erők avatkoztak be. Az angol állások kibővítését így is megnehezítették. A harcok megítélésében Berlinben tartózkodást mutatnak, mert még nem tisztázták azokat a harcászati szándékokat, amelyeket az angol főparancsnokság tűzött maga elé a Messinai szoroson való áthatolással. Berlinben nem kételkednek abban, hogy a calabriai betöréssel megkezdődött a harc Dél-Olaszországra. Hogy erről a tudósítások még hiányosak és a közelebbi földrajzi megjelölések nem szerepelnek, kétségtelenül amiatt van, mert az angol támadás terjedelme és iránya nem elég világos.

Zürichi jelentés szerint — mint a

Pest írja — Montgomery csapatai vasárnap délután az időközben kapott erősítések harcbevételével fokozták támadásaikat és megszállták az Aspromonte hegység lejtőinek legnagyobb részét. Egy másik brit oszlop Palmiból kiindulva északkelet felé haladt. Heves harc folyik olasz és német utóvédekkel. Különösen Gioja és Josarno között. Azok a brit és kanadai csapatok, amelyek szombati este elfoglalták Melittot, onnan a tengerpart mentén észak felé nyomulnak. Montgomery a Reggioiban levő főhadiszállásáról sietett a hadműveleteket. Nyilván az a célja, hogy Calabriában erősen megveti a lábát, hogy Apuliát támadhassa.

Rómából jelenti: (MTI) A Gazeta del Popolo „Ellenállani” című vezércikkében azt írja, hogy az ellenség nyilvánvaló célja az olasz erőkön kívüli harcavonni az összes Olaszországban levő német hadosztályokat, hogy

127 név a körözött adóhátralékosok újabb listáján

Grólok bankárok, igazgatók, orvosok és kereskedők a rossz fizetők között

A pénzügyminisztérium időről időre közzéteszi hivatalos lapjában azoknak az adóhátralékosoknak névsorát, akik nagyobb adótartozás hátrahagyásával ismeretlen helyre költöztek. Az újabb közzétett listán 127 név szerepel, köztük ügyvédek, részvénytársasági igazgatók, bankárok, orvosok és ismert személyiségek nevei is. Az új névsorban szerepel többek között Vocz György vegyész-mérnök, Bodnár György író, Bak Róbert orvos, Csipkés Albert földbirtokos, Erős Dániel műszaki igazgató, Horváth Sándor orvos, Feldmann Ferenc bankár, Györki István gróf, mint a Konzorcium Áruforgalmi Rt. igazgatója, Horovetz Bernát részvénytársasági igazgató, Iványi Pál gépészmérnök, Königstein Imre kesztyűs, Klenberger Pál ékszerkereskedő, Krón László hordíszműves, László Ernő orvos, Langfelder Gyula kávéháztulajdonos, Muskát Márkus gyógyárunagykereskedő, Polgár György banktisztviselő, Pataki Vilmos óranagykereskedő, Rothberger Jakab ru-

hakereskedő, Stern Miklós uradalmi főintéző, Szénássy Sándor selyemkereskedő, Weinberger József bankigazgató, Waltner Sámuel részvénytársasági igazgató. A legnagyobb adóhátralékos ezek között Horovitz Bernát részvénytársasági igazgató, aki legutóbb Erzsébet körút 35. szám alatt volt bejelentve és mintegy 58 ezer pengő adóösszeggel tartozik. Köröznek ezenkívül 61 személyt különböző jövődéki kihágások miatt. (Magy. Tud.)

SOVJET KIKÜLDÖTTÉK ÉRKEZTEK AZ ANGOL SZAKSZERVEZETEK ÉRTEKEZLETÉRE. Amsterdam. (MTI.) A NTL jelenti: A brit hírszolgálat szerint 10 szovjet kiküldött érkezett vasárnap Southforthba, hogy az ott kezdődő szakszervezeti ülésen résztvegyen. 18 év óta az első eset, hogy szovjet kiküldöttek jelennek meg a brit szakszervezetek értekezletén.

Nagy uralkodóknak kijáró gyászpompával temették el Boris bolgár királyt

Magyarország kormányzója résztvett a budapesti bolgár templomban tartott ünnepi gyászistentiszteleten

Szofia. (MTI.): Vasárnap reggel kilenc óra 25 perckor érkezett az Alexander Nevszki székesegyházba az özvegy királyné talpig gyászban, a király öccsének oldalán. Utána jöttek a közvetlen rokonok, az elhunyt király két asszonytestvére, Albrecht württembergi herceg, továbbá Mafalda olasz királyi hercegnő, a hesseini herceg felesége, az özvegy néneje. Fél 10 órakor, amikor már mindegyik helyén volt, lezárták az ajtókat és megkezdődött a gyászszertartás. Magas ravatalon nyugszik az elhunyt, a bolgár hadsereg tábornoki egyenruhájában. Lábára terítették a királyi zászlót a bolgár színekkel és a vörös mezőben álló orosz lánccal, a királyi ház címerével. A bolgár nemzeti egyház II metropolitája végzi a szertartást. A koporsó körül helyezték el a gyászfátyolos ezredzászlókat. A feketével bevont trónus előtt állottak a különböző küldöttségek. Időnként megkondult a nagy harang, mely a király halálát hirdette. A templomban csillárok világítanak.

A gyászszertartás alatt négy tábornok, négy altiszt és négy közkatoná áll a ravatal mellett. A ravatal mögött baloldalon a kormány tagjai és a külföldi küldöttségek, jobboldalon a diplomáciai testület és a közéleti méltóságok. Fél-tíz óra körül a ravatal mögött a fekete posztóval leterített két oszlopon meggyújtották a tőmjént. Kivonultak az egyházi főméltóságok. Halk zene szólalt meg a kóruson. Az özvegy és a királyi rokonok a ravatal jobboldalán állanak, kezükben égő gyertyával. A beszterlései szertartás énekkel és zenével kezdődik. A gyászbeszédet a vidini metropolita mondotta.

Indulás az utolsó útra

A gyászszertartás fél 11 órakor végződött. A koporsóra ráhelyezték a fedelmet és letakarták a királyi zászlóval. A koporsót a hadügyminiszter, a belügyminiszter, a ház alelnöke, a kuria elnöke, négy képviselő és két tábornok vitte és helyezte el a templom előtt lévő ágyútalpra. Azután megindult a menet a pályaudvar felé. Hat fekete ló húzta az ágyútalpat. A koporsó mögött a királyi család tagjai, a külföldi küldöttségek, a diplomáciai testületek, miniszterek, tábornokok, törzstisztek és a közéleti előkelőségek haladtak. A templomtól a pályaudvarig az útvonalon mindenütt katonaság állott sorfalat, az útvonal két oldala és a házak ablakait tele voltak gyászolókkal. 50 lépésenként fekete posztóval bevont oszlopokon tőmjén égett. Minden házon fekete gyászszalag lengett.

Az állomás előtt leemelték a koporsót az ágyútalpról. Elvonultak a tábornokok, törzstisztek, a német gyalogos, tengerészgyalogos és tengerészdíszszázad, az olasz díszszázad, a bolgár gárda, a hadiskola, a gyalogság és a tengerészet díszszázadai, majd a tűzérő díszütege, végül elvezették a király lovát. A csapatok tisztelgését Kirill herceg fogadta. A koporsót 10 tábornok helyezte el a vasúti kocsi. A vonattal összesen harminc futott ki a pályaudvarról. A zászlók meghajoltak, a katonák és a polgárok egyaránt térdreereszkedtek. 13 óra 10 perckor gördült ki a vonat a szófiai pályaudvarról.

A különvonat Kocserinovoba vitte a király földi maradványait. A koporsót

gyászokcsira tették és a Rila kolostorba vitték. A kolostor szerzetes tagjai a kapuban fogadták a király hamvait. Ünnepélyes gyászistentiszteletet tartottak és a Szent Iván lábánál levő sírboltban helyezték el Boris cár porhüvelyét. Az egyszerű márványlapon ez a felírás áll: **III. Boris, a bolgárok cárja.** Amikor a koporsót lebocsátották a mélybe, elhangzott a szerzetesek éneke, megszólaltak a harangok és valamennyi bolgár helyőrségben tisztelő lövéseket adtak le.

Magyarország részvéte

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A budapesti bolgár követség vasárnap délután a Szent Kirill és Methodról elnevezett ortodox bolgár templomban III. Boris cár elhunyt alkalmából ünnepi gyászistentiszteletet tartott. Az ünnepi istentiszteleten Kállay Miklós miniszterelnökkel az élen megjelent a kormány valamennyi tagja, a katonai és polgári hatóságok vezetői és a diplomáciai képviselők. 11 óra után néhány perccel érkezett meg a templomba a Kormány-

zó Ur, akit Tosev bolgár követ fogadott és vezetett a díszhelyre. Az istentisztelet alatt a bolgár kolónia énekkara adott elő gyásznékeket.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar rádió III. Boris cár temetése napján, vasárnap 17 órakor „Boris cár utolsó útja” címmel külön műsorjáratot szentelt a bolgárok elhunyt uralkodója emlékének:

— Királyát temeti egy nemzet, — mondotta a rádió. — A gyász szolozsmájába magyar szó is hangzik, mely nem idegen a bolgár földön. Testvér kiséri a testvérennéppel utolsó útjára a Kórháryak nemzetségének leszármazottját.

A cár nemcsak erős országot hagyott örökségül, de a nemzetre bízta legnagyobb kincsét gyermekét is, akinek legnagyobb öröksége a bolgár nemzet. A felejtethetetlen uralkodó el tovább a trónvó gyalogezred kis hadnagyában, aki népe akaratából királyá lett Bulgáriának II. Simeon néven.

Kassa. (MTI.): A kassai bolgár kolónia, a kassai bolgár-magyar szövetség és Kassa város népművelési bizottsága Boris király elhunyt alkalmával vasárnap gyászünnepséget rendezett.

Visszatérésünk harmadik évfordulója a MÁV alműhelyben

Az ünnepség keretében avatták fel a „Turul” Dal- és Önképző Egyesület új kulturtermét

Nagyvárad. Vasárnap este tartotta meg a Nagyváradai MÁV „Turul” Dal- és Önképző Egyesülete a felszabadulás harmadik évfordulóját. Ez alkalommal avatták fel a teljesen átalakított kulturtermet is, melyet az alműhely alkalmazottai nagy önfeláldozással és fáradhatatlan munkával, a napi munkaidő után végeztek el, élükön Saly József műhelyfőnökkel, akinek elgondolása és terve szerint alakult át a régi kulturterem.

A fényes ünnepségen jelen volt vitéz Morvay Árpád adóhivatali főnök, Szabó Károly ipartestületi elnök, Tőkés Barna ipartestületi felügyelő, Bereczky Lóránd tanácsos, Csapó György tanácsos, a vasutas Szabadidő mozgalom elnöksége nevében, Benedek Sándor főtanácsos, kolozsvári műhelyfőnök, Kigyóssy Sándor tanácsos, miskolci műhelyfőnök, Doby István pénzügyi főtanácsos, Erdélyi Zoltán forgalmi főnökhelyettes, Hóbe Jenő felügyelő raktárfőnök, Balogh József főmérnök, fűtőházi főnök, Karásv Ferenc főmérnök, osztálymérnök, Laky Kálmán állomásfőnök, Uzsoky László mérnök, fűtőházi főnökhelyettes, Kelemen Ferenc állomásfőnök helyettes és sok más előkelőség.

Az ünnepség pontosan fél 7 órakor kezdődött a Himnusz eléneklésével, a zenekar kísérete mellett. Utána Keller: Rákóczi nyitányát adta elő a zenekar. Majd Saly József MÁV műszaki tanácsos, az alműhely főnöke tartotta meg beköszöntő beszédét. Hangoztatta, hogy az ember egyik

legmagasztosabb hivatása a lélek szolgálata. Kellő foglalkoztatás nélkül elsatnyul a lélek, az elsatnyulás pedig az embert a minden-mindegy fogalmát hordozó gépemberré formálja. A lélek erős és tisztá voltának megőrzése céljából hozták létre áldozatos munkával ezt a hajlékot, hogy a nehéz testi munkában elfáradt emberek itt lelki erősítést nyerjenek.

Az ezonok ezután köszönetet mondott mindazoknak, akik anyagi, vagy munkaáldozattal hozzájárultak a kulturterem átalakításához s ennek során kiemelték elsősorban Kocsis István művezetőt és Fábán Károly csoportvezetőt, akik nemcsak kézi munkájukkal jártak elől jó példával, de sokszor életrevaló ötleteikkel igen nagy segítségére voltak. Megemlítette, hogy Fábán Károly 221, Kocsis István 125, Fábán Zsigmond 40, ifj. Fábán Károly 26, Kovács Béla 24, Fodor Sándor és Oláh István 16—16, Szabó Péter 14, Kiss József, Kulcsár Elemér, Magyar György, Szabó Károly és Vadász István 12—12, azonkívül még 43-an, akik neveinek felsorolása hosszú időt venne igénybe. 10 órát, vagy ennél kevesebb időt dolgoztak e terem átalakításán a napi munkaidő befejezése után, minden anyagi elszolgáltatás nélkül és önkéntesen.

Köszönetet mondott a dalárdának, élén Kovács Győző tanárral s a műkedvelő gárdának, mely Acher Jakab keze alatt ma már elismert művészi teljesítményre képes és a Vincze László vezetéke alatt álló, egyre fejlődő zenekarnak. Felemlítette

Propaganda-patriarchát választ a Szovjetunió

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Német részről tájékoztatásul közlik: A szovjet hivatalos közlése szerint Stalin a napokban Molotov jelenlétében megbeszélést folytatott a görög ortodox egyháznak Szeurgusz metropolita vezetésével megjelent képviselőivel. A megbeszéléseken arról volt szó, hogy hívjanak össze püspöki értekezletet és azon válasszák meg a Szovjetunió patriarcháját. E mellett megbeszéltek az egyház újjáépítését a Szovjetunióban.

Berlini politikai köröket sem ez a körülmény nem lepte meg, sem az állítás, mely ugyanebben a jelentésben előfordult, hogy a szovjetkormány jókarral viseltetik az ilyen tervek iránt. Ismeretes, hogy Stalin megtartott magának egy propaganda- és kirakatpapot és időről-időre bemutatja a nyilvánosságának, de sem ezzel, sem legújabb válaszó hajlandóságával nem fogja elfelejtetni — mint Berlinben hangzották — a papok tömeges megöletését és könyörtelen harcát az egyház ellen. Molotov jelenléte a megbeszéléseken azt mutatja, hogy határozottan politikai műveltséggel van szó, amellyel meg akarja könnyíteni az angolszászoknak és mindenképp elött szellemi nagyságaiknak propaganda-hadjáratát a szovjet, mint a kultúra hordozója érdekében és egyezkedés mind a szovjet törekvések útját. Eppen úgy, mint a komintern állítólagos felosztásának, a szovjetkormány hírtelen egyházbarátságának is az a rendeltetése, hogy port hintsen a világ szemébe.

a Magyar Lapok és a Néplap önzetlen tevékenységét, mellyel az Egyesület minden megmozdulását támogatották.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a dalárda adta elő Lendvai: „Harangok” című műdalt, majd Kigyóssy Sándor tanácsos, miskolci műhelyfőnök tartotta meg ünnepi beszédét.

A feltámadáshoz — mondotta — nagypénteken és Golgotán keresztül vissz a út. Mi egyszer már végigjártuk ezt az utat és eljutottunk a feltámadáshoz. A beteljesülés azonban nem jelenthet megállást. Az életnek a nemzetekre is vonatkozó törvénye parancsolólag írja elő a magyarság számára, hogy amit azívós magatartásával kivívott, azt állandó éberséggel és elszántsággal meg is tartsa... A magyar vasutasságban mindig megvolt az elhivatottság tudata a nemzetet szolgáló, alkotó és építő munka iránt. Rendkívül jelentős erkölcsi vonatkozásban az a széleskörű társadalmi munka, amit a vasutasság szabadidejében végez. Ennek a munkának egyik új területe ez a helyiség is, ahol a nagyváradai alműhelyi vasutas testvéreink állnak harcba a kultúra nemes fegyvereivel. Meggyőződésem, hogy ez az egyesülés jelentős értékű új szint, zamatot és erősödést jelent a magyar vasutaság kulturális munkájában.

A nagyhatású beszéd után a dalárdára énekelt három eredeti magyar népdalt s Huber: Fohászat zenekari kísérettel, majd Takács Endre M. A. V. műszaki s. tiszt a Szó-

zátot szavaltta el. — Ezután a vonósnegyes előadta Schubert: Magyaros; Mozart: Szerenádját. A vonósnegyes tagjai: Bíró László, Kiss B. László, Kovács Győző és Schaidt Béla. Befejezésül előadta az énekkari kísérettel az Erdélyi indulót és a Székely himnuszt. Az énekkart Kovács Győző tanár vezényelte, nagy hozzáértéssel.

Súlyosan megsebesített egy nagyváradi gyermeket a „durrogató”-por

Nagyvárad. A szülői gondatlanság újabb súlyos szerencsétlenséget idézett elő Nagyváradon. Nemes József piaci rovarpor-árús Vörösmarti-utca 40. szám alatti lakos N. László nevű keresztfiának nagymennyiségű úgynevezett „durrogató-por” vásárolt abból a célból, hogy a gyermek ezzel szórakozzon.

Tegnap délután a kisfiu egyedül maradt a lakásban, miközben megtalálta a veszedelmes robbanó port. Valahonnan követ szerzett s ezzel ütögetni kezdte a nagymennyiségű durrogatót, amely egyszerre óriási detonációval felrobbant s a gyermek jobb kezefejét szétronsolta, arcát és testének több részét pedig súlyosan összezúzta.

Súlyos sérüléseivel hozzátartozói a közokórházba szállították, ahol az orvosok megállapították, hogy a gyermek sérülése életveszélyes.

A rendőrség megindította a nyomozást annak kivizsgálására, hogy a szerencsétlenségért, illetve a gondatlanságért kit terhel a felelősség.

Leikiismeretlen kerékpáros elgázolt egy MAV fűtőt

Nagyvárad. A gyorsan hajtó kerékpárosok nap-nap után okoznak kisebb-nagyobb baleseteket a járókelőknek. Szombaton ismét súlyosabb természetű gázolás történt a Binari-úton. Takács József MAV fűtő hazafele igyekezett az úton, amikor vad száguldással szembe jött vele egy kerékpáros, aki gépével behajtott a gyanútlan emberbe, miközben olyan szerencsétlenül döntötte fel, hogy Takács agyrázkódást és súlyos fejszűrészt szenvedett.

Az ismeretlen kerékpáros tovább hajtott s így személyazonosságát egyelőre nem lehet megállapítani. Takács Józsefet súlyos állapotban a kórházba szállították, állapota életveszélyes.

A rendőrség bünyügyi osztálya erőfeszítéssel nyomozza az eltűnt gázoló kerékpárost.

Ugyancsak szombaton szállították a közokórházba Banca Gyula Görög-oldal 105. szám alatt lakó iskolai tanulót, aki a burgonyával megrakott szekérről olyan szerencsétlenül esett le, hogy hallába eltört.

Szolgálatos gyógyszerárak:

IV. CSOPORT:

Gránátalma gyógyszerár, Rákóczi-u 27 (Irgalmasrend) 15-25.

HUNGARIA gyógyszerár Mussoli-átér 8. (Szabó Aczél L.) 15-28.

MINERVA gyógyszerár, Szent László tér 5. (Gálósi F.)

ORANGYAL gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

A gyógyszerárak éjjeli szolgálatát szombathoz hasonlóan a következő szombat reggelig tart.

Kedvező a munkapiac országos helyzete

100 munkahelyre vidéken csak 77 munkakereső jutott

Az Állami Munkaközvetítő Hivatal legújabb jelentéséből az ország munkapiaci helyzetének kedvező alakulására lehet következtetni. A budapesti és vidéki összes hatósági és munkaközvetítő intézeteknél a múlt hónapban 32.546 munkahelyet tartottak nyilván, ami 9 százalékkal több, mint az előző hónapban, de 1.4 százalékkal kevesebb, mint tavaly ezidőpontban volt. Emelkedett a munkahelyek száma a fa, csont, építő, vas és fém, továbbá a vendéglátó iparokban. A munkakeresők száma 28.175 volt, 1.2 százalékkal több, mint az előző hónapban, de 23.1 százalékkal kevesebb, mint tavaly ilyenkor. A munkakeresők számának a tavalyival szemben beállott csökkenése azzal

magyarázható, hogy a munkások a munkaalkalmak számának állandó növekedése következtében megfelelő elhelyezkedést nyertek. Egyes ipari főcsoportokban a munkahelyek száma jelentősen meghaladta a munkakeresőket. A múlt hónapban a munkaközvetítő hivatalok 19.92% közvetítést eszközöltek, ami az előző hónappal szemben 6.4. a tavalyi helyzettel szemben 8.7 százalékos csökkenésnek felel meg. A jelentésből kiderül, hogy 100 munkahelyre Budapesten 192, vidéken 77 munkakereső jutott a tavalyi 111-gyel szemben. Száz munkakeresőre viszont a fővárosban 70.4, vidéken 71.5 közvetítés jutott, míg a tavalyi arány 59.5 volt.

Megállapították a zsemlyemorzsa legmagasabb eladási árát

Az áru lezárt burkolatban az üzem és név feltüntetésével hozható forgalomba

Nagyvárad thj. város polgármestere 1840—1943. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom a város közönségének, hogy a m. kir. Közellátásügyi Minisztérium 44.400—1943 K. M. sz. rendeletével az egységes búzaliszthól készült kenyérmorzsa és a finom búzaliszthól készült zsemlyemorzsa legmagasabb eladási ára az ország egész területén kilogrammonként a következőkben lett megállapítva:

Kenyérmorzsa: Zsemlyemorzsa: kimérve, fél, negyed, egytized, illetőleg 1 kg. vagy ennél nagyobb netto súlyú csomagolásban:

Fogyasztói ár 1.20, 1.30, 1.36, 1.50, 2.40, 2.50, 2.56, 2.70 pengő.

Viszonteladói ár 1.—, 1.10, 1.16, 1.28, 1.95, 2.—, 2.06, 2.25 pengő.

Nagykereskedők a barna- és fehérmorzsaát a megállapított viszonteladói (nagybani) árnál kg-onként legfeljebb 10 fillérrel magasabb áron hozhatják forgalomba.

A finom búzaliszthól előállított kétszersült legmagasabb ára az előállító iparosnál (sütőiparos stb.) az ország egész területén ha előállításánál 100 kg. liszthez legalább 2.5 kg. 25 százalékos zsirtartalmú tejpórt, vagy ennek megfelelő mennyiségű tejet és 1 kg. malátát használnak fel, viszonteladóval szemben nagyban P/kg csomagolás nélkül 2.40, csomagolva 2.82, fogyasztóval szemben csomagolás nélkül 2.70, csomagolva 3.20, ha előállításánál 100 kg. liszthez legalább 5 kg. cukrot, 8 kg. vajat, 1.5 kg. 25% zsirtartalmú tejpórt vagy ennek megfelelő mennyiségű tejet és 100 darab tojást használnak fel, viszonteladóval szemben nagyban P/kg csomagolás nélkül 3.85, csomagolva 4.30, fogyasztóval szemben csomagolás nélkül 4.30, csomagolva 4.80.

Nagykereskedők a viszonteladóval szemben történő eladás esetére megállapított (nagybani) árhoz kg-onként legfeljebb 10 fillért számíthatnak.

Kiskereskedők a viszonteladóval szemben történő eladás esetére megállapított (nagybani) árhoz kg-onként legfeljebb 70 fillért számíthatnak.

A Graham-liszthól készült Graham-

kenyér legmagasabb fogyasztói ára az ország egész területén kg-onként 90 fillér, legmagasabb viszonteladói ára pedig a vevő üzletébe szállítva kg-onként 84 fillér.

Az egyharmad rész glutinliszt és kétharmad rész finom búzaliszt keverékből készült levegőkenyér (aleuronát kenyér) legmagasabb ára az ország egész területén darabonként a következő:

6 dkg-os és 12 dkg-os nagyságban fogyasztói ár 0.25, 0.48 P., viszonteladói ár 0.22, 0.42 P.

Közintézményeknél és egyéb nagyfogyasztókkal szemben egy alkalommal legalább 10 kg. vagy egy hónap alatt összesen legalább 30 kg morzsa, kétszersült, vagy Graham kenyér, valamint egy alkalommal legalább 20 db 6 dkg-os, illetőleg 10 db 12 dkg-os, vagy egy hónap alatt összesen legalább 200 db 6 dkg-os, illetőleg 100 db 12 dkg-os levegőkenyér szállítása esetén az előállító üzemek legfeljebb csak a megállapított viszonteladói árat számíthatják.

Az ebben a rendeletben megállapított árakat csak olyan árúért szabad felszámítani, amelyen, vagy amelynek lezárt burkolatban az előállító üzem neve, telephelye, az előállításához felhasznált alapanyag és az áru tiszta (netto) súlya fel van tüntetve.

Ebben a rendeletben nem említett minőségű és csomagolású, illetőleg nagyságú morzsa, kétszersült és gyögykenyérkészítmények csak a közellátásügyi miniszter által külön megállapított áron hozhatók forgalomba.

Ez a rendelet 1943. évi augusztus hó 20. napján lép hatályba: hatálybalépésével a 61.400—1941. A. K. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1941. évi december hó 25-iki, 291 számában) hatályát veszti.

Mi van a Hivatalos Lapban?

A Budapesti Közlöny szombati, szeptember 4-iki 199. számában a következő rendeletek vannak:

1. Rendelet a hadviseltek és hadigondozottak megsegítése tárgyában.

2. Rendelet a fémből verhető pénzérmék mennyiségének újabb megállapítása tárgyában.

3. A közellátásügyi minisztérium rendelete a temetések, illetve temetkezési kellékek, felszerelések és szolgáltatások legmagasabb árának megállapítása tárgyában.

4. A közellátásügyi miniszter rendelkezése a járműörzési díjak megállapítására.

5. A közellátásügyi miniszter rendelete a borsó, árpa, köles, hajdina és cirok, mag hántolási és őrlési, valamint a bab és lencse őrlési termékei legmagasabb árának megállapítása tárgyában.

6. A közellátásügyi miniszter rendelete a fürdőüzemek jegyárainak felemelésére.

7. A közellátásügyi miniszter rendelkezése a lőtt vad legmagasabb árának megállapítása tárgyában.

A Budapesti Közlöny vasárnapi, szeptember 5-iki 200. számában a következő rendeletek jelentek meg:

1. A minisztérium rendelete a bányailletékek újabb megállapítására.

2. A minisztérium rendelete a borkezeskedők fel nem használt pincéinek és üres hordóinak, valamint egyéb tartályainak az 1943. évben termelt must, bor és ezek melléktermékeinek elhelyezése céljából való igénybevétele tárgyában.

3. A földművelésügyi miniszter rendelete a vadászati tilalmi idők megállapításáról szóló 38.000/1943. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása tárgyában.

4. Az iparügyi miniszter rendelete a szabadalmi díjak újabb megállapítása, a védjegydíjak újabb megállapítása, a szerzői jogi beiktatásokért fizetendő újabb megállapítása és a m. kir. technológiai és anyagvizsgáló intézet által végzett vizsgálatokért, szakvéleményekért és egyéb szolgáltatásokért fizetendő újabb díjak tárgyában.

5. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendelete a távbeszélő állomások bekapcsolása vagy áthelyezése esetén a belépési, illetőleg áthelyezési díjon felül fizetendő építési költség felszámítása tárgyában.

6. A közellátásügyi miniszter rendelete a pétisó, és mézsalétrom legmagasabb fogyasztói árának megállapítása tárgyában.

Újabb szerencsétlenségek Biharmegyében

Nagyvárad. Asszonyvásár határában súlyos baleset történt. Gacsádi János földműves, aki Szilágyi Gyuláné birtokán tehenész, szalmát szállított hazafelé. Az úton az egyik tehen megvadult és a földművest szarvával olyan szerencsétlenül döfte agyékra, hogy gyomra felhasadt.

A szerencsétlen embernek dr. Erdős Jenő székelyhídi orvos nyújtotta az első segélyt, majd bentalta a várad közokórházba. Gacsádi sebe rendkívül súlyos.

Szőcs Anna nagybárodai fiatal leány jobbkarját munkaközben a cséplőgép összeronsolta. A kórházban ápolják. Sérülésének gyógyulása 21 napon túl remélhető.

Varga György 16 éves gazdasági családja tegnap este Almaszeg községben szénát dobott le a padlásról, miközben olyan szerencsétlenül esett le, hogy fejét összetörte, eszenkivül agyrázkódást szenvedett.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

VÁLTOZÁSOK AZ EGYETEMI TANÁRI KARBAN. Nagyvárad, szeptember 6. A Hivatalos Lap szeptember 4-iki száma szerint Magyarország kormányzója az egyetemi tanári karban a következő kinevezéseket eszközölte: Dr. Nizsalovszky Endre a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem nyilvános rendes tanára ugyanazon egyetem a jog- és államtudományi karán rendszeresített „osztrák és magyar magánjogi” tanszék második „magyar magánjogi” tanszék nyilvános rendes tanára, dr. Gimesi Nándor rendkívüli tanár címmel felruházott műegyetemi magántanár, a „növényélettani” tanszék nyilvános rendes tanára, dr. Laszovszky Károly a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészettudományi karán a csillagászati tanszék egyetemi nyilvános rendes tanára lett. Egyetemi rendkívüli tanári címet kaptak: dr. Simon Béla egészségügyi főtanácsos, dr. Mező Béla Budapest székesfővárosi főorvos és dr. Szász Pál gyakorló gimnáziumi rendes tanár.

BEFEJEZŐDTEK A KRASZNAPARTI AKOS KÖZSÉG REFORMATUS TEMPLOMÁNAK JAVÍTÁSI MUNKÁLATAI. A Magyar Távirati Iroda jelenti. A visszatértek részük legszébb műemlékét jelentő épület a Kraszna partján a szilágy-megyei Akos község református temploma, amely a Magyarországon elég ritka korai román építészeti emlékek közé tartozik. Mivel a század elején a Műemlékek Országos Bizottsága már helyreállította, a legutóbbi időkig jó karban volt. Az épület vidéki viszonylatban szokatlanul nagy mérete miatt érdemel figyelmet. A román megezállás alatt romlásnak indult és a tetőzetten támadt hiányok beázással fenyegettek, ahogy a boltozat forgott veszedelemben. A Műemlékek Országos Bizottságának javaslatára a vállas- és közoktatásügyi miniszter most kijavíttatta a romlásokat. A javítómunka most ért véget. A templom kijavításával igen becses egyházi műemlékünket mentettünk meg.

Nagy sikert aratott a „Sztáray-kör” műkedvelő gárdája. Megírjuk már, hogy a nagyvárad-i régi Sztáray-kör műkedvelő gárdája műkedvelő előadással fogja megünnepelni Nagyvárad felszabadulásának harmadik évfordulóját. A műkedvelő előadás vasárnap délután fél hat órakor vette kezdetét a kulturális házban. A Himnusz előadása után dr. K. Nagy Zoltán tartott ünnepi beszédet. A magasszárnyalású s tiszta hazafias gondolatoktól telített beszéd után a műkedvelők adták elő Gécy István: Amit az erdő mesél c. népszínművét. A kiváló műkedvelők, akik a Népművelési Bizottság által rendezett műkedvelő versenyeken is állandóan jó helyezést érnek el, most minden eddigi sikerüket betétezték: teljesen hibátlan, gyorsan pergő, élvezetes és felejthetetlen előadást nyújtottak a zsúfolt nézőtérnek. A sikert a darab rendezője készítette elő. Kecekés Balázs lelkes olyan fáradhatatlan munkabírással és alapos felkészüléssel vezette le a próbákat, hogy a megérdemelt siker nem is maradhatott el. (e)

ORVOSI HÍR. Dr. Középesy László főorvos szabadságáról hazaérkezett.

TANITÓI KINEVEZÉSEK. Nagyvárad, szeptember 6. A Hivatalos Lap szeptember 4-iki száma a következő tanitói kinevezéseket közli: Vincze Antalmé, Pálfi Etelka zilahi, Katona Erzsébet érköbölkúti, Balázs Ilona nagyvárad, Boócz Irén érmihályfalvai, Bodnár Elek biharnagybajom-csillagtanai, Arányi Kamília fegyvársárhelyi-hegyi, állami népiszkolai helyettes tanítókat 1943. évi szeptember hó 1-i hatállyal állami népiszkolai rendes tanítókká nevezték ki.

Orvosi hír. Dr. Hevesi Béla belgyógyász, nemibetegségek szakorvosa, szabadságáról visszaérkezett és ismét rendel Szent László-tér 12.

EGY NAGYVÁRADAI HADAPRÓD-ÖRMESTER HÓSTETTE. Valahol Oroszországban augusztus 6. Lőrinczy Ferenc nagyvárad, hadapródörmeister Csiky zászlóssal 56 legénységgel partizán ellenőrzésre indultak az ösrengésekben. Egyszer csak egy partizán karaván három oldalról támadta meg a kis csapatot. Fákrol, bozótból indult meg a partizánok támadása. Három vezető katonát leltek, erre a lovak megbokrosodtak s Lőrinczy Ferenc hadapródörmeister és Csiky zászlóssal ledobták magukról. Lőrinczy Ferenc tért először magához, s látta, hogy egyedül áll szembe egy 70-80 fős partizán bandával, amely 15 méterre jött feléje, mert a bozót eltakarta a hadapródörmeistert. Válságos pillanatok következtek. Lőrinczy elővette fegyverét, hogy védje magát az utolsó lehetőségig. Előveszi fegyverét s látja, hogy a tölténytársa hiányzik, tehát nem lehet löni vele. Ekkor észbe jut, hogy hátul van két darab kézigranátja s egymásután közéjük dobta. Ugy hullott szerte-szét a banda, mint a gomba. A nagy zürzavárban hátra szaladt, megkereste gépfegyverét s felvette a harcot a még életben maradt partizánokkal s ezeket teljesen kiirtotta. A hadtest Lőrinczy Ferencet ezen hősi tettéért a kiszűst vitéségi éremre terjesztette fel, s külön kitüntetésben is részesítette.

Tegnap este az Alfa Tau

előadásán megcsodált hölgyet kéri tejbegrizt vacsorázó sápadt fiatalember, hogy ANYÁMASSZANY KATONÁJA címre írjon a

CASINOBA

MEGCÁFOLTA ÖNMAGA HALÁLHÍRÉT. Oszló. (MTL) A NTL jelenti: A norvég rádió vasárnap este megcáfolta több stockholmi lapnak azt az állítását, hogy Hoff, a volt rúdugró világrekorder, az új norvégiai Sportügyek vezetője erőszakos haláláldozata lett. A hír szerint Oszló közelében zsákba bevarrva találták a holttestét. Hoff maga jelent meg az oszló-i rádió mikrofonjánál és megcáfolta a hírt.

Felhívás az Erdélyi Párt munkás szakosztályához. Holnap, szeptember 7-én, kedden este 7 órakor az Erdélyi Párt munkás szakosztálya gyűlést tart, amelyre meghívják Nagyvárad összes képviselőit is, tekintettel arra, hogy nagyon fontos kérdések kerülnek megvitatásra. A tárgy fontosságára való tekintettel kéri az elnökség, hogy az iparosok is teljes számban jelenjenek meg.

MEGHÍVÓ

A Bihardiószei Takarékpénztár részvénytársaság felszámolás alatt 1943. évi szeptember hó 19-én d. e. 11 órakor, amennyiben ezen közgyűlés határozatképes nem lenne, úgy szeptember 27-én d. u. 8 órakor Bihardiószei a román kat. iskola épületében

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a t. részvényeseket van szerencsénk meghívni.

Tisztelettel:
 Az Igazgatóság

A közgyűlés tárgya:

A nagyvárad, törvényesek felszámolása folytán felszámolók kinevezése és ezek díjának megállapítása.

A közgyűlésre a részvényesek az alpszabályok 11. §-ához képest oly figyelemzettel hivatnak meg, hogy aki azon résztvenni s szavaztat érvényesíteni kívánja, nevének áll, vagy a közgyűlés napját legalább 30 nappal megelőzőleg nevére írt részvényeit Griffaton Antal ügyvéd úrnál Bihardiószei, vagy a Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Banknál Nagyváradon a közgyűlés napját megelőző nap déli 12 óráig letenni tartozik.

AZ ERDÉLYI MUZEUMEGYESÜLET VÁNDORGYÜLÉSE. Beszterce. (MTL): Vasárnap délelőtt kezdődött az Erdélyi Múzeum Egyesület vándorgyűlése, melyet Jósika János báró, az egyesület elnöke nyitott meg.

Az Ipartestület Falpari szakosztálya értesíti öszes tagjait, hogy 1943. szeptember hó 7-én este 7 órai kezdettel taggyűlést tart, melyre minden tag pontos megjelenségét kérjük. Elnökség.

ÉRTESETÉS. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textil Iparosok Szakcsoportja értesíti tagjait, hogy anyagvásárlási igazolványok kicserélését megkezdte, e célból felkéri vásárlási igazolvány tulajdonosait, hogy a vásárlási igazolványokat becserelés végett a szakosztály irodájában 3 napon belül leadni sziveskedjenek. Egyben értesítjük tagjainkat, hogy a cénnantalványok kiutalása megkezdődött. Elnökség.

„Művészeti év” a Székelyföldön. A MTL jelenti: Szeptember közepén nyílik meg a Székelyföld négy városára kiterjedő művészeti év. A művészeti év célja, hogy a kultúrezkormány anyagi támogatásával, a székelység nehézség nélkül megismerje a kényesztől különélés platti fejlődést és a mai állapotot. A művészeti évet szeptember 16-án Marosvásárhelyi Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter nyitja meg. Ezen a napon nyílik meg a marosvásárhelyi házban a mai magyar szobrászok és festők kiállítása is. E kiállítást a művészeti év során további kiállítások, művészeti és irodalmi estek, előadások követik. A kiállításokat és előadásokat bemutatják az év folyamán Sepsiszentgyörgyön, Székelyudvarhelyen és Csíkszeredán is.

ELMOZDÍTOTTAK AZ ISTANBULI ZSIDÓ LICEUM IGÁZGATÓJÁT. Istanbul. (MTL) A NTL jelenti: Az istanbuli zsidó liceum igazgatóját elmozdították állásából. Az iskola ügyeinek vezetését állami bizottságra bízták.

GÉPPUSKÁVAL LÖTTEK AZ AMERIKAI REPÜLŐK EGY KOLOSTORT. Hanoi. (MTL) A NTL jelenti: Szeptember 2-án Kinából jövő amerikai repülőgéppuskával lőtt a Chepa környékén lévő kolostorra, amely a francia Trappista barátok alapítványa. Lakói főként földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoznak, illetve erre tanítják a népet.

MEGKEZDÖDÖTT A SOPRONI MUNKAHÉT. Sopron. (MTL): A 2000 éves Sopronnak nagy ünnepe volt vasárnap. A 8 napos soproni munkahét megkezdődött. A kiállításon mintegy 300 kiállító mutatja be termelésének eredményét. Délelőtt a városházán volt az iparosok nagygyűlése, amelyen Varga József ny. miniszter mondott beszédet. Az ülést a Magyar Művelődésházában folytatták, ahol Varga József ny. miniszter, mint a város képviselője ugyancsak beszédet mondott. Délután az ONCSA-telepen épített házakat adta át Kádár Levente államtitkár hivatauknak.

A vácas egy heti népmozgalma

Születések: Karczis Sándor napszámos fia, Sándor. Simon Mihály napszámos leánya, Ilona. Krausz Lajos szabósegéd leánya, Erika. Orbán Lajos napszámos leánya Mária. Molnár Balázs Máv. kocsi rendező fia, Károly. Kállay Márton Máv. fékező leánya Katalin. Nagy Károly napszámos leánya Erzsébet. Farkas Gábor napszámos fia, László. Várfalvi Mihály műszaki tisztviselő fia, Mihály. Erdei Márton kisbirtokos fia, Béla. Szamos László ác és kőműves mester fia. Lajos. Gödér Mihály csizmadia segéd fia, Mihály. Horváth József kőműves segéd leánya, Noémi. Szabó Ferenc korcsmáros fia, László. Kurta Gyula napszámos leánya, Mária. Zsurpics Imre gazdasági cseléd leánya Mária. Varga Gábor közüzemi tisztviselő leánya, Ilona. Zemlényi János iparkamarai tisztviselő fia, Csaba. Lóvy Sámuel kereskedő fia, Béla. Ráksi Gábor mázoló segéd leánya, Mária. Bognár Ferenc posta ellenőr fia, István. Szabó József napszámos leánya Magdolna. Kiss Imre kőműves segéd leánya, Erzsébet. Hajdu Zsigmond gyári munkás leánya, Juliánna. Mocs Pál cipészsegéd fia, Károly. András Dezső bádógos segéd fia, Gyula. Szulesik József gyári munkás leánya, Juliánna.

Házasság: Sól Mózes, cipész segéd és Ovits Málka, Bodnár Ferenc Máv. lakatos és Széles Etelka, Freifeld László lakatos segéd és Hegyesi Anna. Áron Gyula cipész segéd és Dofnyák mária. Kis Erdei József cipőfelsőrézkészítő segéd és Lökös Juliánna. Kovács Gábor útbiztosai gyámkornok és Szervátz Erzsébet. Tötös Mihály bádógos és vízvezeték szerelő segéd és Csap Juliánna.

Halálozások: Berkovits Mór 52 éves. Szabó Ferencné Jónás Katalin 38 éves. Bodor Mária 5 hónapos. Mány György 77 éves. Özv. Hugyák Istvánné, Vura Ágnes 76 éves. Rókás Gyula 47 éves. Lakatos György 1 éves. Balázs Gergely 45 éves, Varga Jolán 1 éves, Magyar Mária 21 éves. Papp György 43 éves. Negru Miklósné Bodnár Rozália 44 éves. Özv. Burzuk Istvánné Groza Mária 75 éves. Katz József 76 éves. Hajdu István 21 éves, Papp Anna 11 napos, Ceordás Gusztávné Mihókás Anna 35 éves. Dani József 22 éves. Mikó Pálné Kovács Ilona 53 éves. Váncsa Demeter 75 éves. Bergányi Róza 8 hónapos. Krekoska József 48 éves. Özv. Réthy Zoltánné, Bajor Etelka 74 éves. Boros Róza 1 hetes. Özv. Kolop Mihályné Nemes Rebeka 79 éves. Finta Ilona 6 hónapos. Tamás Péter 23 éves. Módi Sándor 75 éves. Szabó Ferenc 79 éves. Bényei Károly két hónapos. Jakab Bálint 42 éves, Szobel Léb 65 éves. Mezei Izidorné Izsák Hermina 61 éves. Perucz Jánosné Roland Rária 57 éves.

SPORT

Már is első helyre küzdötte fel magát a NAC

Nagyvárad — Vasas 2:1 (1:0)

A Nemzeti Bajnokság harmadik fordulója is meghozta a maga izgalmait. Az élen lévő és eddig igen jó formát mutató Kispest kikapott Salgótarjánban.

A bajnoki sorrend lassacskán kezd kialakulni. Már csak a NAC, a Fradi és a Csepel fut pontvesztéssel nélküli és két csapat van még, amelyik nem szerzett eddig egy pontot sem és ez a Szolnok és a DiMÁVAG.

A tegnapi forduló egyébként az alábbiak szerint zajlott le:

Borongós időben gyülekezett a közönség a NAC—Vasas találkozóra.

Pontosan 5 órakor futottak ki a csapatok Kékési játékező sávjára és a következőképpen álltak fel:

NAC: Vécei Mészáros, Ónody, Szegedi, Juhász, Deményi, Kovács II., Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III.

Vasas: Dósa, Nadas, Aradi, Nagy I., Nagy II., Szomolányi, Németh, Tóth II., Jenőfi, Kiszely, Junász.

A NAC kezd enyhe széllel támogatva. Mindjárt a játék elején kiténik a zöld-fehérek jobb összjátéka. A NAC szépen felépített támadásokkal rohamozza a Vasas kapuját a piros-kékek pedig csak egyéni akciókkal próbálkoznak Vécei kapuját bevenni. A nagy NAC-főlény mellett is csak a 24. percben születik meg az első gól. Tóth III. szögletét Dósa újra szögletre üti, ezt Szegedi iveli be és Kovács II. a tőle már annyiszor látott remek esukaugrással fejeli a jobb sarokba. A NAC-ból feltűnik Barna erőteljes, jó játéka és Mészáros válogatott formája. A Vasas szétesően játszik. Aradi igen sokszor csak kézzel tudja akasztani a labdát, tüntet is ellene a közönség.

A II. félidőben láthatóan jobban rákapcsol a Vasas Keményedik a játék és ez bizonyos főlényhez is juttatja a védéscapatot, de a NAC védelem jól áll a lábán, pedig Mészáros is kapott már egy hatalmas gyomorszáj-ütést és sokszor legörnyed a fájdalomtól.

A 15. percben pedig már majdnem botránnyá fajul egy Vasas durvaság.

A sok durvaságra a NAC göllal válaszol. A 19. percben Aradi ismét kézzel akaszt egy labdát a 16-on kívül. Szegedi szépen iveli a szabadot kapu elé, melybe a szemüilles Kovács II. ismét jól fejel bele és máris 2:0 a NAC javára.

A gól után sem adja fel a Vasas — még jobban rákapcsol és még durvább. Már Barnát is leterítették és Szegedi is Sántit. A 22. percben szabadrugáshoz jut a védéscapat, a labdát Junász Jenőfi felé irányítja és a középcsatár közelről a balsarokba fejel. 2:1. Tovább szorongat a Vasas és a 27. percben Junász olyan hatalmas kapufát rug, hogy meghül a közönség ereiben a vér. Ha ez be megy, rossz vége is lehetett volna a mérkőzésnek. Így azonban kihozta a csapat gól nélkül a félidő végéig.

Szögletarány 8:6 (4:3) a Vasas javára.

A NAC elsőfélidői játéka alapján megérdemelte a győzelmet. Egységesebb, kulturáltabb futballt játszott, ötletesebb és kidolgozottabb támadá-

sokkal operált ellenfelénél. A második félidőben azonban, amikor a Vasas keménysége helyenként már durvaságig fajult, visszaesett a csapat, s bizony sokszor veszélyben forgott a két pont.

A Vasas játéka meglátszott az új szerzemények összességének. Különösen Kiszely mozgott idegenül az új környezetben. Mindig kemény harcosoknak ismertük a Vasas fiúkat, de ez alkalommal bizony néha a durvaságtól sem riadtak vissza, pedig így könnyen elveszlik jó hírnevüket.

Kékési játékező nem fogott ki valami jó napot. Sok mindent megengedett a kékpirosoknak.

Győztek a többi váradi csapatok is a tegnapi bajnoki fordulón

Tegnap hosszú műsora volt az Erzsébet-ligeti sportpályának, három mérkőzést játszottak le rajta egymás után a NAC—Vasas találkozót megelőzően az eredményei a következők:

Egyéb eredmények:

Kolozsvári AC—Elektromos 2:1 (0:0).
Ujvidéki AC—BSzKRT 3:1 (2:0).
Ferencváros—DVSC 4:0 (2:0).
Ujpest—DiMÁVAG 5:0 (3:0).
Salgótarján—Kispest 4:3 (3:1).
SzVSE—GAMMA 1:1 (1:1).
Csepel—Szolnok 3:2 (1:1).

Bajnoki táblázat:

1. Nagyvárad	3	3	0	0	11:4	6
2. Ferencváros	2	2	0	0	9:2	4
3. Kispest	3	2	0	1	10:6	4
4. Csepel	2	2	0	0	7:5	4
5. Gamma	3	1	2	0	7:5	4
6. Kolozsvár	3	2	0	1	6:6	4
7. SalBTC	3	2	0	1	9:9	4
8. Ujpest	3	1	1	1	9:6	3
9. Ujvidék	3	1	1	1	6:5	3
10. SzVSE	3	0	3	0	2:2	3
11. Elektromos	3	1	0	2	3:6	2
12. Vasas	3	1	0	2	4:7	2
13. Debrecen	3	0	2	1	1:6	2
14. BSzKRT	3	0	1	2	5:8	1
15. Szolnok	3	0	0	3	4:9	0
16. DiMÁVAG	3	0	0	3	2:10	0

Kitűnően sikerült a NAC atlétikai toborzóversenye

Vasárnap délelőtt — főleg a nagyszámú jelentkezők szempontjából — pompásan sikerült toborzó atlétikai versenyt rendezett a NAC. A helybeli sajtó elmultheti nagy hírverésének meg volt az eredménye. A szakosztályi vezetők alig győzték leigazolni a nagy tömegben jelentkezőket.

Sajnos a délelőtti bajnoki labdarúgó mérkőzés miatt megszakadt az atlétikai verseny, úgyhogy keéden este fél 6 órakor folytatják. Nagyon sajnálatos, hogy az Erzsébet-ligeti pályán egymást érik a labdarúgó mérkőzések és nem jut alkalom az atlétikának.

Részletes eredmények:
Magasugrás: 1. Pálkás NAC levente 163 cm. 2. Ritter NAC-Kisok

zók:
MÁV—Szatmári Török NB III bajnoki 1:0 (0:0).

NAC III—Gyulai levente 7:3 (3:1).

MÁV II—Gyulai AC 12:1 (6:0)

150 cm. 3. Kádár NAC-Kisok 150 cm. A 140 cm-t még átugrották: Góg NAC-Kisok, Magyar NAC-Kisok és Popeszkú NAC levente.

100 méteren két időfutam volt és ennek alapján: Ritter NAC-Kisok 12.6 mp. 2. Balogh NAC-Kisok 13 mp. 3. Török NAC levente 13.3 mp. 4. Kádár I és Kádár II NAC-Kisok 13.4 mp.

300 m. síkfutás: Tallós NAC 2.22 p. 2. Kormos NAC levente 2.22.3 p. 3. Balogh NAC-Kisok 2.27 p. A versenyen résztvettek belépőjegyeket kaptak a délután NAC labdarúgó mérkőzésre. A toborzó versenyt keddtől délután fél 6 órakor tovább folytatják és arra újabb jelentkezőket a helyszínen elfogadnak.

Álkoldusok garázdálkodnak Nagyváradon

Több mint 10 pengőt keres naponta a koldu'ással Bicis Demeter

(Nagyvárad.) Az utóbbi időben újra elszaporodtak Váradon a koldusok. A közönség jólelkűen támogatja az alázatoskodó embereket, pedig igen sok esetben ravaszul visszaélnék a jóindulattal. Példa erre Bicis Demeter 77 éves agmenházi ápolta, aki a Hitler Adolf-utcai városi szegényházból rendszeren kiszökik, jobb kezefejét ronggyal bekötözi a célból, hogy szánalmat keltsen maga iránt a járó-kelők előtt rázogattja.

Az álkoldust a rendőrségre kísérték, majd a rendőrbíró előtt kiderült, hogy két óra alatt 3 pengő 26 fillért koldult össze és naponta

meghaladja keresete a 10 pengőt. Az így összekoldult pénzt Bicis elitta, majd — mint aki dolgát jól végezte — visszavonult a menházba.

A rendőrség naponta kísérteti be a koldusokat, akik valamennyien rendszeres keresetforrásnak tekintik a mesétséget.

A rendőrbíróság felhívja a közönség figyelmét arra, hogy nem mind szegény az, aki koldul. Sőt a legtöbb egyén büntetett életű álkoldus.

Kavabazakban a vendégekben kér;
Magyar Lapok at

Szerdán este választmányi értekezletet tart az Erdélyi Párt réti körzete

Az Erdélyi Párt réti körzete szeptember 3-án, szerdán este fél nyolc órai kezdettel tartja szokásos választmányi értekezletét, az Európa étterem külön helyiségében. Az értekezlet keretében dr. Szabó Lajos: „Nemzetpolitikai szolgálat” címen tart bevezető előadást, dr. Fülöp Kálmán főtitkár ismerteti több közügyben a városhoz betérjesztendő memorandumokat. Ezután az egyes indítványokat hallgatják meg.

Az értekezleten jelen lesz Soós Lajos, az Erdélyi Párt városi főtitkára is, aki több közügyben tesz ismertetést. Tekintettel a tárgyszorozat fontosságára, az elnökség ezúton is kéri a választmány összes tagjainak szíves és pontos megjelenését.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Kombinátszoba, konyha, rekamier eladó. Verő asztalos. Kapucinus-u. 11. 658

Egy új női magyar ruha közepért. metre eladó. Pál-u. 3. szám. 639

Ebédlőszőnyeg két és felszer három és fél méter békei minőségű valódi plüs, perzsa mintával, használaton kívüli eladó. Lukács György-u. 39. 656

Fehér hálóbutor eladó. Kálvária-u. 108. 654

Központhban üzlethelyiség örökáron eladó. Cim a kiadóban. 665

Veszünk használt vagy új kisebb pénzszekrényt. Ajánlatokat kérünk Hunnia szállóba. 664

Allást nyert

LAPKIHORDÓT keresünk, gyakorlati előnyben. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Jó családból való, megbízható kifutó. fiú azonnalra felveszek. Tompa Ferenc porcellánkereskedő. Rákóczi-ut. 5. 635

Hülönléle

Fertőtlenítést, poloska, molyle és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja. Varza Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56.

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenhol felelősséggel irtja. Csutorás Szilárd-ut. 7. Telefon 14-21. 664

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen „Hitelszövetkezettől”. Bethlen István-u. 6 kapható. 603

Jugallan

Eladó több bekothozható maránház, bérház és üzletház, telkek, szőlők Patayné, Szilárd-ut. 12. 493

Oktatás

Gimnázistákat nagy gyakorlatú, rendelkező közepiskolai tanár szeptember és október hónapokban a következő iskolaevre felelősséggel előkészít. Cim a kiadóhivatalban. 611

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R-T.

A szerkesztési felelős: Dr. Virág János

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilárdi Dózsa-utca 5. szám